Dnro 001/81/2018

Heikki Taulu 1.10.2018

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen keskiviikkona 26.9.2018 klo 11.30

HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Akava kiittää mahdollisuudesta olla kuultavana valiokunnassa ensi vuoden talousarviosta.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

Esityksessä on lukuisia yksittäisiä kannatettavia toimia, joilla tavoitellaan työvoimapolitiikan vaikuttavuuden parantumista sekä tuetaan uusien palvelutapojen syntymistä. Näistä esimerkkeinä kasvupalvelupilotit ja yksityisten työvoimapalveluiden roolin lisääminen, kasvuyritysten työllisyysohjelma ja palkkatuen kehittäminen ja suuntaaminen yrityksiin (kansliapäällikköjen esitys).

TE-toimistojen toimintamenoihin tarjotaan 10,3 miljoonan euron lisäystä työnhaun tukeen ja palveluiden parantamiseen mm. työttömyysturvan aktiivimallin vaatimuksiin vastaamiseksi. Tarvetta TE-toimistojen toiminnan tukemiseksi epäilemättä nykytilanteessa on, joten lisäys on ihan paikallaan.

Aktiivimalliin liittyen joudumme valitettavasti toteamaan, että jo kehysriihessä päätetty hyväksyttävien aktiivitoimien laajennus on edelleen käsittelyssä sosiaali- ja terveysministeriössä. Se pitäisi saada nopeasti valmiiksi ja käytäntöön kehysriihen päätösten mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Työttömyysturva

Valmisteilla on talousarvioesitykseen liittyvä erillinen HE, jossa yrittäjien ei-omistavien perheenjäsenten asema työttömyysturvassa muutetaan tietyin edellytyksin yrittäjästä palkansaajaksi. Akava on kannattanut kyseistä ehdotusta. Kyseisten henkilöiden asema rinnastunee työttömyysturvassa lähemmäs palkansaajaa kuin yrittäjää, joten muutos ehdotetuilla rajoituksilla on paikallaan. Avoimia vaikeita kysymyksiä on kuitenkin vielä ratkaistavana.

Valmisteilla on talousarvioesitykseen liittyvä erillinen HE, jossa lyhytkestoisen työn vastaanottamisen edistämiseksi työttömyysetuuden sovittelussa siirrytään ansaintaperusteisuudesta maksuperusteisuuteen. Toimenpide poistaa ns. keikkatyön vastaanottamisesta syntyvän tulo- tai byrokratialoukun, koska se poistaa viiveen työttömyysetuuden saamisessa. Akava kannattaa valmisteilla olevan muutoksen peruslinjausta.

Eriarvoisuus

Hallitus päätti kehysriihessä, että vähimmäismääräisiä päivärahoja ja takuueläkettä korotetaan. Nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahan vähimmäismäärän nostaminen takuueläkkeen tasolle on myönteistä, sillä ilman korotusta kuntoutusrahan takuueläkettä alempi taso muodostaisi kannustinloukun, joka saattaisi lisätä osatyökykyisten nuorten riskiä syrjäytyä työelämästä. Vähimmäisetuuksien korottaminen myös ohjaa olemaan oikealla etuudella: esimerkiksi työtön voi olla sairaana sairauspäivärahalla ilman, että se alentaa toimeentuloa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Osaavan työvoiman saatavuus ja osaamisen uudistaminen saivat odotetusti ja perustellusti lisää rahoitusta. Akava on ensimmäisten joukossa esittänyt vaatimuksiaan ja ehdotuksiaan, millä tavoin edistämme työuralla olevien osaamisen jatkuvaa uudistamista.

Työelämän nopeat muutokset ovat osoittaneet koulutusjärjestelmämme ongelmakohtia, ja kymmenen miljoonan täsmärahoitus osaajapula-aloille sekä lyhytkestoisempiin koulutuksiin on todella tarpeen ja tärkeä viesti kehittämisen suunnasta. Aikuiskoulutuksen ja osaamisen kehittämisen suuri reformi on toivottavasti seuraavan hallituksen yksi suurimmista hankkeista – ja se todella tarvitsee myös lisää rahoitusta. Ammatillisen koulutuksen reformi on avannut suuret kehittämisen mahdollisuudet. 15 miljoonan lisärahoitus on leikkauksiin nähden vähän, mutta strategisella kohdentamisella sen avulla voidaan auttaa montaa nuorta oppimaan ja kasvamaan.

Myös pienemmät budjettiriihen panostukset olivat tärkeitä signaaleita ja arvovalintoja, ja moni niistä näin tulkittuna todella positiivisia. Esimerkkinä voisi mainita 10 miljoonan rahoitukset varhaiskasvatuksen tasa-arvoon vahvistamiseen sekä lukioiden kehittämiseen. Varhaiskasvatus luo perustan lapsen koko koulu- ja oppimispolulle. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on tärkeä merkitys naisten työllisyyden, työelämän tasa-arvon ja perheiden arjen sujuvuuden parantamiselle.

Subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on palautettava samalla kun kehitetään varhaiskasvatuksen laatua ja tukipalveluita. Esiopetus on

kytkettävä tiiviimmäksi osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja lapsen koulupolkua.

Akava tuki ensimmäisten joukossa oppivelvollisuusiän nostoa 18 ikävuoteen. Tavoitteena on, että jokainen suorittaa toisen asteen tutkinnon. Tämä uudistus ei ole yksinkertainen, vaan vaatii monen asian ajattelua uudelleen, erityisesti toisen asteen koulutuksessa. Lisärahan lisäksi tarvitaan vahva visio kehittämisen suunnasta. Nyt isot ratkaisut odottavat vielä tekemistä.

Akava ry:n puolesta

Heikki Taulu
ekonomisti

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
puh. 020 7489 400
www.akava.fi

Akava